

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ И
ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА У ОПШТИНИ ЖИТОРАЂА**

2012 - 2015

ЖИТОРАЂА, септембар 2012

САДРЖАЈ

УВОД	3
УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ.....	3
Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања	6
Сажетак – Резиме ЛАП-а.....	7
ПОГЛАВЉЕ 1	9
ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ ЖИТОРАЂА	9
ПОГЛАВЉЕ 2	26
Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у општини Житорађа	26
ПОГЛАВЉЕ 3	27
Анализа ситуације и закључци.....	27
Општи закључци анализе – Спорна питања	33
ПОГЛАВЉЕ 4	33
Приоритетне циљне групе.....	33
ПОГЛАВЉЕ 5	34
Општи и специфични циљеви	34
ПОГЛАВЉЕ 6	36
Специфични циљеви	36
ПОГЛАВЉЕ 7	41
Ресурси/буџет	41
ПОГЛАВЉЕ 8	41
Аранжмани за примену	41
ПОГЛАВЉЕ 9	43
Праћење и оцена успешности.....	43

УВОД

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Поштовани суграђани,

Након трагичних дешавања и сукоба на просторима бивше СФРЈ велики број људи остао је без крова над главом и био принуђен на избеглиштво или расељавање. Преко хиљаду избеглих и прогнаних из Р.Хрватске и Босне и Херцеговине и скоро исто толико расељених са Косова и Метохије током 1999.године пронашли су уточиште у општини Житорађа и постали наши суграђани.

Општина Житорађа је од првих дана њиховог избеглиштва и расељавања и боравка у нашем окружењу чинила огромне напоре и улагала значајна средства како би им обезбедила што квалитетније услове за живот а њихову интеграцију учинила трајном и одрживом.

Сматрам да је израда Локалног акционог плана један важан корак у догодишњем раду на решавању проблема ове популације, као и званична потврда перманентног размишљања о могућностима побољшања њихових услова живота.

Израдом Локалног Акционог плана општина Житорађа иако ограничених капацитета и ресурса, показује намеру и спремност за решавање питања избеглих и интерно расељених лица , нарочито оних који су смештени у колективним центрима, како би се исти затворили.

ЛАП (Локални Акциони план) јасно наглашава приоритете, дефинише правце решавања појединих проблема избеглих и интерно расељених лица, конкретне задатке свих кључних актера, даје буџетске оквире за активности. Циљ је у наредних неколико година значајно унапредити економски и социјални положај избеглих и интерно расељених лица.

Тиме ћемо заокружити процес трајне и одрживе интеграције избеглих и расељених лица и њихове социјалне равноправности са осталим грађанима наше општине.

На крају бих се захвалио и свим учесницима који су учествовали у припреми и изради овог документа а нарочито онима који ће учествовати у његовој реализацији.

У Житорађи, септембар 2012.године

Председник општине

Горан Стојковић, дипл.инж.маш.

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹ и интерно расељених лица² (ИРЛ)* подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. *Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица* посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у Општини Житорађа, настао је као резултат учешћа у Пројекту *Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица*.

Општи циљ Пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и ИРЛ. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (International for Migration-IOM). Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС),

---

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која је из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одеђеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

Министарство за Косово и Метохију (МинКиМ) и Министарство рада и социјалне политике (МРСП), као и друга надлежна министарства, општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица и *одабране општине/градови*.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област³. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 3 година, са детаљном разрадом активности за 2013 и 2014 годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Житорађа, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- **Локални** – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- **Партиципативан** – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним у локалној заједници;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих и интерно расељених;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица у Општини Житорађа, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима/цама и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Општинског повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд.

Процес израде Плана спроведен је у периоду април 2012 – септембар 2012.

---

³ Детаље о осталим националним документима Погледати у Поглављу: Анализа ситуације и закључци

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног Акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Житорађа, формиран је Комисија за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и интерно расељених лица на територији општине Житорађа (у даљем тексту: Савет), који су чинили представници/це: локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереништво за избеглице, институција система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених, невладиних организација које делују у локалној заједници Комесаријата за избеглица Републике Србије.

Улога Комисије је да:

- сагледава и прати стање и проблеме избеглих, прогнаних и расељених лица и предлаже приоритете за њихово решавање на основу реалних могућности,
- израђује, предлаже стратешки план скупштини за побољшање положаја избеглих, прогнаних и расељених лица, са циљем да се подстакне њихова социјална интеграција, и појединачне акционе планове ради унапређења начина решавање проблема ових лица, као и инструменте за реализацију и праћење ових планова,
- иницира и подстиче развој партнерства између локалне самоуправе, надлежних установа и институција, и невладиних организација које се баве овом проблематиком на територији општине Житорађа,
- учествује у изради програма за формирање базе података избеглих, прогнаних и расељених лица, њиховим потребама и доступним услугама, као и о институцијама и невладиним организацијама које се баве пружањем социјално-здравствених и других услуга овим лицима,
- предлаже активности усмерене на унапређење сарадње са земљама порекла избеглих, прогнаних и расељених лица,
- сарађује са Комесаријатом за избеглице Републике Србије, и другим надлежним институцијама
- покреће иницијативе, усмерава и прати реализацију утврђених програма и информише јавност и председника општине и Општинско веће о активностима Савета

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници/це различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије.

Сажетак – Резиме ЛАП-а

Локални Акциони план за унапређење положаја избеглица и интерно расељених лица у општини Житорађа представља стратешк документ општине којим се утврђују општи циљеви и специфични задаци у овој области. Документ представља продукт тимског рада Савета за управљање миграцијама и трајна решења избеглих и интерно расељених лица општине Житорађа и осталих локалних актера укључених у консултативни процес и доноси се за период 2012-2015 године.

Акциони план почива на анализи проблема и процени потреба избеглих и интерно расељених лица којих у општини према процени има око 350 . Највећи проблеми са којима се ова лица сусрећу су: нерешено стамбено питање лица која још живе у приватном смештају у неадекватним и незавршеним стамбеним објектима; незапосленост; у једном делу популације јако изражен посттрауматски ратни синдром; неодговарајућа образовна и квалификациона структура у односу на локалне потребе, као и статус сопствене имовине у земљама и/или местима порекла.

Главни закључци и препоруке Акционог плана се односе на:

- 1. Даље унапређење положаја ове популације ће се наставити имплементацијама стратешких докумената, као и новим Локалним акционим планом*
- 2. решавање стамбених питања избеглих и интерно расељених лица*
- 3. стварање услова за запошљавање и самозапошљавање избеглих и интерно расељених лица.*
- 4. Обезбеђивању бољих услова за прибављање документације, ефикасније остваривање здравствене заштите и правне помоћи при решавању права на имовину, упис радног стажа и права на пензије остварене у матичним земљама.*

Приоритетне групе избеглих и интерно расељених лица којим се бави Акциони план су:

1. Избегла и интерно расељена лица у приватном смештају која немају трајно решено стамбено питање, укључујући и оне који су започели индивидуалну стамбену изградњу.
2. Незапослени, радно способни без одговарајуће квалификације.
3. Посебно угрожене групе у оквиру претходних:
  - самохрани родитељи
  - жене
  - деца школског узраста
  - породице које имају члана са инвалидитетом, хронично болесног члана или дете са сметњама у развоју
  - вишечлане и вишегенерацијске породице

Општи циљ Акционог плана је побољшати укупан социо-економски статус избеглих и интерно расељених лица на територији општине Житорађа решавањем преосталих

стамбених проблема и смањењем незапослености, кроз реализацију специфичних циљева.

Специфични циљ 1: У периоду од 2012. до краја 2015. год. трајно решити стамбено питање за 8 породица избеглих и ИРЛ подстанара, откупом 8 одговарајућих домаћинства са окућницом;

У току 2012. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

У току 2013. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

У току 2014. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

У току 2015. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

Специфични циљ 2.: У периоду од 2012. до 2015 .год. трајно решити стамбено питање за најмање 12 породица избеглих и ИРЛ, који имају започет,недовршен стамбени објекат, доделом пакета грађевинског материјала.

- у 2012. год. за најмање 3 породица

- у 2013.год. за најмање 3 породица

- у 2014.год. за најмање 3 породица

- у 2015.год. за најмање 3 породица

Специфични циљ 3: У периоду од 2013. до 2015. год. обезбедити 8 стамбених јединица ,за 8 породица из нерегистрованих колективних центара и приватног смештаја, за становање у социјално заштићеним условима.

Специфични циљ 4: У периоду од 2013. до 2015. године у сарадњи са НСЗ, Саветом за запошљавање Општине Житорађа, невладиним организацијама, укључити и ИРЛ у актуелне програме преквалификације, доквалификације и тиме им побољшати могућности за запошљавање.

Процењује се да ће за реализацију Локалног плана у периоду 2012-2015. год. бити укупно потребно **255.000,00 ЕУР-а**, а из локалног буџета биће потребно издвојити око **25.500,00 ЕУР-а**, што представља **10 %** укупне вредности реализације Плана у овом периоду. Осталих **90,00%** средстава је планирано да се обезбеди из донаторских средстава и других извора. Локални план, као свој саставни део има планиране аранжмане за имплементацију и за праћење(мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију) активности.

Имплементацију овог Акционог плана пратиће Комисија за миграције, а реализацију конкретних активности спроводиће многобројни локални актери, међу којима Центар за социјални рад, образовне институције, ЈП Дирекција за изградњу општине Житорађа, Служба за локални економски развој општинске управе општине Житорађа и локалне невладине организације.

Поглавље 1.

ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ ЖИТОРАЂА

1. Увод

Табела 1. Основно поређење Општине и окружење

	Површина (км ²)	Процентуално учешће	Број становника	Процентуално учешће	Густина насељености
Општина	214	0,24%	16.577	0,22%	84
Округ	2 231	2,5%	102 075	1,4%	46
Србија	88 361		7 498 001		97

2. Основне карактеристике

2.1. Географски положај (локација)

Општина Житорађа налази се на југоистоку Србије, у Топличком округу, на удаљености 10 км од коридора 10 који повезује Србију са Македонијом, Грчком и даље са Далеким Истоком.

Општина се налази на удаљености 35 км југозападно од Ниша, и гравитира Нишу као економском, политичком и културном центру.

У општини живи 16.577 становника у 30 насељених места.

Најмаркантнији облик рељефа је долина Топлице са пространом алувијалном равни. Најзначајнији инфраструктурни коридори су железничка пруга Ниш - Дољевац - Прокупље - Куршумлија - Приштина и регионални путни правац Кочане - Прокупље - Куршумлија - Приштина, којима је општине Житорађа повезана са Топлицом и долином Јужне Мораве.

Подручје општине Житорађа припада равничарској области (више од 80 % површине, односно око 170 км², је у интервалу испод 50 м надморске висине) са малом густином речне мреже. Река Топлица, као основа развоја целокупног подручја, одликује се великим осцилацијама протицаја, што указује на њен бујични карактер и проблеме водoprивредног коришћења. Поред доминирајућих равничарских површина, западне делове општине (појас према општини Прокупље) карактеришу

брдско- планински предели планине Пасјаче (удаљене 15 км од општине), обрасли шумом и богати ловном дивљачи.

Изузетно повољна геоморфолошка конфигурација терена: велике површине на малим надморским висинама и повољном експозицијом терена утицали су на задовољавајућу саобраћајну повезаност општине са осталим подручјима Републике. На целом подручју доминантна је умерено- континентална клима са правилним годишњим режимом, дугим вегетационим периодом (9 месеци) и високим нивоом активних биолошких температура (око 4100⁰).

Општина Житорађа повезана је са суседним општинама путевима регионалног значаја: на северу са општином Прокупље (Топлички округ) и општином Мeroшина (Нишки округ), на истоку је општина Дољевац (Нишки округ) и на југу је општина Лебане и Лесковац(Јабланички округ). Удаљеност Житорађе од центара ових општина је око 20 км што чини, да, осим саобраћајних, ове општине имају добре везе у оквиру економске сарадње и друштвено-политичког живота.

2.2. Историја, традиција и културно наслеђе

Историја општине Житорађа и житорађана је веома дуга и богата. У доба Рима, односно Византије, вероватно између IV и VI века, на планини Пасјачи изграђен је римско-византијски град „Житорађско кале“. Сада су остале само рушевине зида овог града. Из овог доба потиче и сачуван је верски објекат „Латинска црква“ у Глашинцу недалеко Житорађе.

У VII веку „Житорађско кале“ насељавају Словени.

Топлица је од друге половине XII века (1176.), па до после Косовске битке (15.-28. јуна 1389.) била у саставу српске државе. Турци су је ставили под своју непосредну власт 1454. године и поробили Србе.

-1877. Житорађа је ослобођена од Турског ропства. Ова година се сматра годином оснивања општине. Општина Житорађа се од свог настанка стално развијала.

- Корени задругарства у Житорађи потичу још из 1905. године.

- Железничка пруга је изграђена далеке 1925. године када је и свечано стигао први воз.

У Житорађи је саграђена црква Успенија Пресвете Богородице око 1814.-1815. године у тадашњем Селишту. Нова црква Светог Апостола Петра и Павла саграђена је 1942. године у време окупације Немаца и Бугара.

- Трговина, угоститељство и занатство као делатности постоје у Житорађи одавно. Од 1947. послује „Житопромет“ Ниш, а од 1950. године трговинско предузеће „Пасјача“.

- Уведена је струја 1958, изграђен је сеоски водовод 1972, спроведена је телефонизација 1969, отворена је сточна и зелена пијаца 1958, изграђен је мост на

реци Топлици 1967, делимично су асфалтиране улице и одређен им је назив по знаменитим личностима из српске историје.

Основна школа у Житорађи је понос овог краја. Она је прва и много година образовна и васпитна, али и културна установа у селу. Почела је са радом далеке 1873. године, у доба последњег издисаја турске владавине. Од тада је непрекидно у служби народа. Сада је то велика и савремена школа. 1987. отворена пољопривредно-машинска школа а 1966. народна библиотека.

Дом здравља Житорађа, са здравственим станицама и здравственим амбулантама у више села, здравствена је установа која од 1957. године пружа основну заштиту становницима општине.

- Прво индустријско предузеће у Житорађи основано је 1960. године. То је било предузеће „Челик“. У то време је запошљавао око 536 радника. Поред овог, постоје још 3 индустријска предузећа.

- Привредна организација из области сточарства почела је са радом 1966. године у саставу земљорадничке задруге „Будућност“. Сада је то модерна фарма свиња „1. децембар“.

- У НАТО агресији у општини Житорађа срушен је железнички и друмски мост у селу Подина и у самом насељу на сву срећу, погинулих није било.

2.3. Економска ситуација

Основна карактеристика привреде општине Житорађа је моноструктурност, с обзиром да се досадашњи развој базирао на развоју пољопривреде нарочито област повртарства и ратарства. Застарела технологија, пад цене пољопривредних производа, као и недостатак адекватног пласмана довели су до битног смањења производње. реалног пада стандарда и куповне моћи становништва, повећања незапослености,

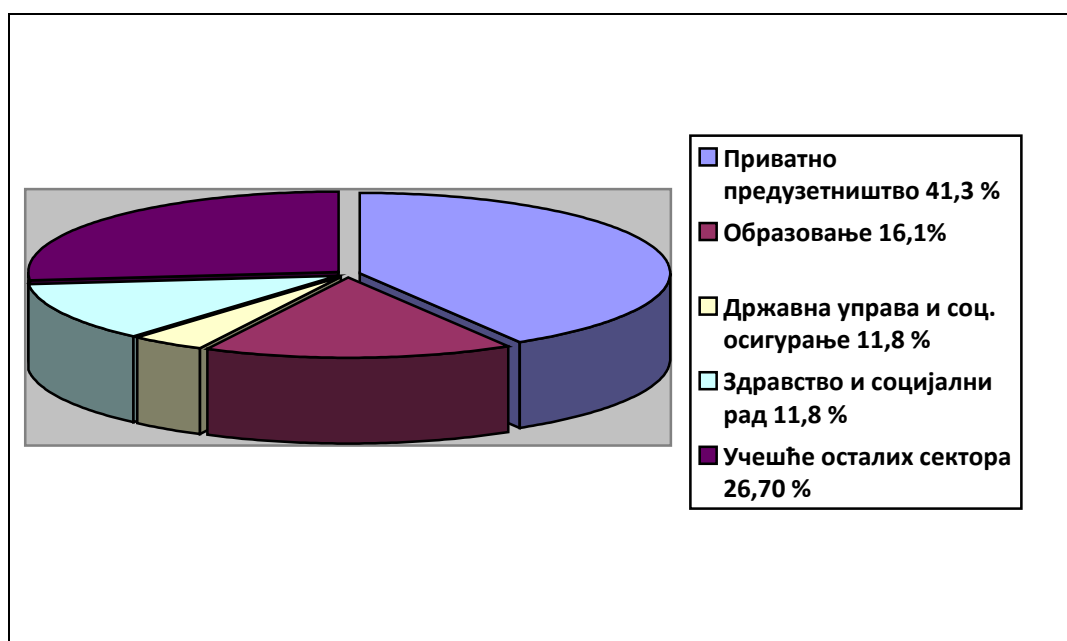
Привредне активности у руралним подручјима општине Житорађа традиционално су везане искључиво за пољопривреду, захваљујући пре свега традицији и климатским условима. Међутим период транзиције и процес приватизације који је довео до промена у власничким моделима, смањење пољопривредне производње и реструктурирање које је у току, проузроковали су губитак радних места на целој територији општине Житорађа, како о области пољопривреде тако и ван ње.

Поред наведеног (традиција и климатски услови), предности општине Житорађа у области пољопривреде су: добра повезаност са коридором 10 (путна и железничка инфраструктура), непостојање великих загађивача (еколошки здрава средина), постојење пољопривредних удружења (воћара, пчелара и фармера), постојење задруга, повољни природни ресурси (клима, вода, земљиште), добра демографска структура у појединим деловима општине (Добрич и део око реке Топлице), организована производња бостана, добра информисаност пољопривредних

произвођача о употреби агро - техничких мера, и на крају могућности за већом производњом повртарских култура.

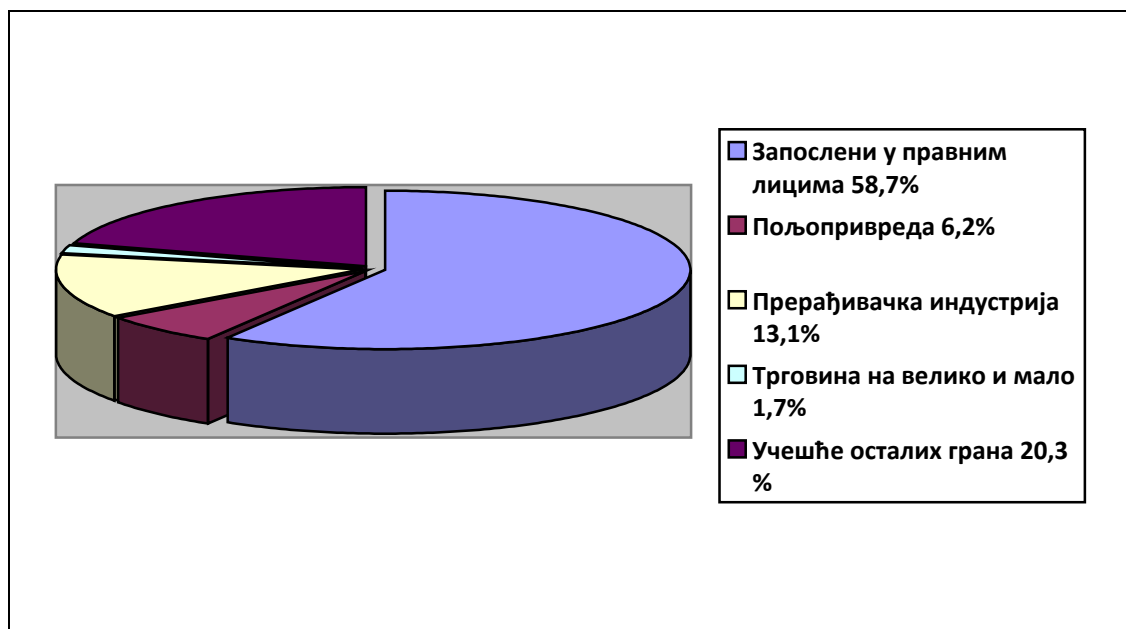
Број МСП и приватних радњи општине Житорађа у претходним годинама се значајније мењао. Локалну економију општине Житорађа од 2004. години прети стални тренд смањења како броја предузетника тако и броја правних лица. Тако да је тај број У 2011. години око 190 предузетника и 25 правних лица.

Посматрајући структуру МСП по структури из 2011 године (**Слика 1**), процентуално највећи број МСП је из сектора приватног предузетништва (41,3%), следе образовање (16,1%), државна управа и социјални осигурање (4,1%), здравство и социјални рад 11,8%, док је учешће осталих сектора занемарљиво.

Слика 1: Структура броја МСП по секторима, 2011.

Слика 2. Што се тиче структуре МСП по делатностима запослени у правним лицима (до 50 радника) чине 58,7%, укупно запошљених, затим следи пољопривреда 6,2%, прерађивачка индустрија 13,1% и трговина на велико и мало 1,7%, док је учешће осталих грана на изузетно ниском нивоу.

Слика 2: Структура броја МСП по делатностима, 2011.

Упоређујући број и структуру МСП са кретањима на нивоу Републике, закључује се да општина Житорађа, посматрајући критеријум броја предузећа на 1000 становника, имала је у 2010. број МСП (11,57 предузећа на 1.000 становника) у односу на Републички просек (9,16 предузећа на 1.000 становника), што и није тако лош просек али као неповољну привредну структуру у којој доминирају трговинска предузећа и пољопривреда. Ови закључци још су неповољнији када се посматра учешће МСП у укупној запослености, које на нивоу општине Житорађа износи 41,3%, док на нивоу Републике МСП сектор доприноси 54,1% укупној запослености.

Општина Житорађа је општина са малим бројем предузетника, малих и средњих предузећа (МСП), и са не тако дугом традицијом предузетништва и МСП. У општини Житорађа је ниска продуктивност мале привреде, недостаје повезаност привредника између себе што их чини мање конкурентним, а неконкурентност производа је између осталог изазвана и скупом производњом услед коришћења застарелих технологија.

Развој предузетништва и МСП и њихов успех зависе пре свега од расположивости спољних финансијских ресурса. Међутим, за трајни развој њима је потребан и приступ информацијама, сарадња са локалном самоуправом, мање бирократије, инвестиције у нове технологије, међусобна сарадња и приступ новим тржиштима.

Поред наведеног, предности општине Житорађа за развој предузетништва и МСП су: постојање ГУП -а, са тачно одређеном локацијом за развој и изградњу (индустријска зона од 8 ха), добра сировинска база (пољопривредни производи), добра повезаност са Коридором 10 (путна и железничка инфраструктура), близина Нишког аеродрома, јефтино пољопривредно и градско грађевинско земљиште и локалне комуналне таксе.

Али бројни су и проблеми са којима се суочавава општина Житорађа и локална пословна заједница. Неки од њих су: велики број незапослених, неискоришћеност постојећих производних погона (ЕИДА - ЕИ Ниш), општина нема власништво над земљиштем у постојећој индустријској зони, недовољно информација о кредитима и донацијама, непостојање едукованог менаџмента у МСП, недостатак предузетничког духа, ниска конкурентна способност предузетништва у Житорађи и непостојање сарадње приватног и јавног сектора.

Шансе за будући развој општине Житорађа, кроз развој предузетништва и МСП су: приватизација и почетак рада фабрике Челик, решавање правно-имовинских односа код фабрике ЕИДА - ЕИ Ниш, државна политика равномерног регионалног развоја и децентрализације, близина Града Ниша, као великог потрошачког центра, повољни услови за складиштење и прераду пољопривредних производа и статус неразвијене општине коју општина Житорађа има код Републичког Фонда за развој (олакшано добијање кредита).

Развој модерног предузетништва и МСП биће један од приоритета стратегије локалног економског развоја општине Житорађа, а на основу стања на терену и свих постојећих информација овај развој у општини Житорађа пре свега треба да се одвија кроз следеће elemente:

Туристичка привреда у општини Житорађа представља значајан правац развоја и пут за излазак из стања моноструктурне привреде. Полазећи од природних ресурса и туристичко угоститељских објеката и капацитета, туризам треба да постане једна од водећих грана привреде уз активно ангажовање локалне самоуправе на обезбеђењу услова и повољног амбијента за даљи развој и изградњу.

Унапређење постојеће и развој нове инфраструктуре - је веома важан сегмент будућег развоја. Ово је један од адекватних модела за развој модерног предузетништва и МСП и активније учешће Општине у подстицању локалног економског развоја. Овакав модел би значео да ће на издвојеној локацији Општина обезбедити сву неопходну инфраструктуру и уз минималну надокнаду, или чак и без надокнаде у првим годинама, омогућити предузећима да обављају производне активности у оквиру Индустријске Зоне. Приликом сагледавања изводљивости овог пројекта треба размотрити могућност и исплативост тога да се Индустријска Зона отвори на локацији која већ поседује потребну инфраструктуру. За такве потребе могу да послуже земљиште и некретнине које су раније коришћени у сврхе индустријске производње, али чији капацитети су сада напуштени или недовољно искоришћени. Овај циљ је неопходно остварити најпре кроз припрему базе података расположивог земљишта и објеката који тренутно нису у функцији (задруге, домови културе, индустријски капацитети, итд), кроз решавање имовинско-правних односа у задругама Напредак (Дубово) и Победа (Црнатово) и индустријских објеката (ЕИДА – ЕИ Ниш) у циљу стварања услова за развој предузетништва и МСП, кроз реконструкција Домова Културе који нису у употреби, у циљу обезбеђивања додатног пословног простора

(канцеларије, складишта, производња) и кроз одређивање и инфраструктурно опремање локације за развој предузетништва и МСП.

Развој и константно унапређење људских ресурса у складу са потребама локалне пословне заједнице и страних инвеститора - се пре свега огледа у анализи постојеће структуре и потреба МСП, а затим кроз припрему нових образовних профила у средњој школи и организовање практичне наставе у складу са захтевима тржишта, израду програма за унапређење знања, вештина и едукацију предузетника, власника МСП, запослених и незапослених, што укључује доквалификацију, преквалификацију и специјализацију у појединим областима, и припрему плана додатног образовања и усавршавања радника општинске управе, јавних предузећа и установа.

У том циљу локална самоуправа ће 1) унапређивати радну снагу кроз стимулисање и инвестирање у перманентно образовање, као и развијањем алтернативног образовања и усавршавања знања, које ће ускладити понуду радне снаге с потражњом приватног сектора и 2) креирати нове едукативне институције, адаптација постојећих уз измену формалног система образовања у циљу усмерене тржишне оријентације продукције знања.

Подстицање, подршка и финансирање оснивања нових радњи, МСП и промоција удруживања кроз асоцијације и кластере - се пре свега огледа у припреми модела за финансијску помоћ предузетништву и МСП, а затим и у оснивању Општинског Фонда за подршку предузетништву и МСП и Гаранцијског Фонда (према постојећој позитивно правној регулативи гаранције на кредите даје искључиво Републички Гарантни Фонд (на износ од 50 % главнице - пласираних средстава). А оснивање општинског Гаранцијског Фонда биће могуће тек после промене постојећих и доношење нових закона који ће регулисати ову област.

Оснивање удружења предузетника и кластерско повезивање произвођача прехрамбених производа су такође неке од акција које би требало предузети, јер ће све предходно набројане активности уз организовано наступање и промоцију на сајмовима, припрему информатора за старт - уп предузећа и организовање семинара за предузетнике и МСП о стандардизацији производње, допринети квалитетнијем и бржем развоју предузетништва и МСП на територији општине Житорађа.

Подршка изградњи нових складишних и прерађивачких капацитета у области воћарства, повртарства, сточарства и ратарства у складу са ЕУ стандардима - се пре свега огледа у припреми базе података постојећих складишних и прерађивачких капацитета, а на основу те анализе и анализе потреба предузетника, МСП и пољопривредних произвођача, општина Житорађа је спремна да одреди и инфраструктурно опреми локације за изградњу складишних и прерађивачких капацитета у пољопривреди по стандардима ЕУ (ИССО и ХЦЦП).

Успостављање дугорочне сарадње између локалне пословне заједнице и општинске управе кроз пројекте приватно - јавног партнерства - се пре свега огледа у припреми базе података свих привредних субјеката на територији општине Житорађа, како бих се утврдило право стање ствари на терену и као бих се тачно утврдило колико радњи, малих, средњих и великих предузећа постоји. На основу тих информација и кроз анализу њихових потреба Служба за економски развој ће све привредне субјекте

редовно информисати о расположивим фондовима, кредитним линијама и донацијама у сарадњи са Удружењем предузетника. Такође се треба размотрити идеја о оснивању предузетничког центра у Житорађи у сарадњи Удружења предузетника и општинске управе. Организовање заједничког учешћа општине Житорађа и привредника на домаћим и међународним сајмовима привреде, израда водича о услугама Службе за економски развој и припрема студије о изводљивости о успостављању приватно - јавног партнерства код пружања комуналних услуга су неке од акција које локална пословна заједница и локална самоуправа требају предузети, а све у циљу стварања позитивне пословне климе и јавно-приватних партнерстава.

3. СТАНОВНИШТВО

Подаци пописа становништва из октобра 2011. још нису обрађени те се у анализи демографских трендова користе подаци ранијих пописа и процена.

Према попису из 2002. године на територији општине Житорађа је живело 18.207 становника, што је за 1.338 становника мање у односу на број становника по попису из 1991.године, када је на територији општине Житорађа живело 19.545 становника. Просечна годишња стопа пада становништва је 2,21% и иста је мања него на територији Републике Србије. Пад производње и опште лоше стање привреде општине и окружења утицало је на смањење стопе наталитета и повећање стопе миграције становништва. Из структуре становништва по годинама може се закључити да се смањује број новорођене и предшколске деце а повећава број становника старијих од 44 године.

Доминантан број становника спада у категорију радно-способног становништва (61,61%), што се може узети у обзир као значајан развојни потенцијал који ће опредељујуће утицати на тржиште рада и запосленост.

Табела 1.

Основни контингенти становништва по попису 2002. године

	Укупно	Деца предшколског узраста	Деца школообавезног узраста	Радни контингент			Жене у фертилом периоду (15-49)	Становништво старо 65 и више година	Удео радног контингента у укупном (%)	Удео становништва старог 65 и више година у укупном (%)
				свега	Мушко (15-64)	Женско (15-64)				
Житорађа	18207	894	2101	11218	5990	5228	3542	5118	61,61	28,11

Полна структура становништва се није битније променила. Према попису из 2002. године мушкараца има 9.235, док је жена 8.972. Број радно способног становништва се смањио са 12.115, колико је износио 1991.године, на 11.218, колико је износио 2002.године. Смањење броја радно способног становништва је последица пада наталитета и миграције и имиграције становништва. Карактеристично за овакву структуру је и да је изузетно велики удео становништва преко 65 година чак 28,11 % што је много изнад републичког просека што само говори о одласку и миграцији млађих

категија становништва у потрази за бољим условима живота.Још један податак је вредан пажње а то је да се за чак 208 (1,1%) становника општине Житорађа неможе утврдити полна и старосна структура.

Општина Житорађа је једна од ретких општина у којој је и велики број становништва ромске националности.Тај број по попису из 2002 године износи 1142 становника што чини око 6,35 % али тај број је знатно већи.

Старосна структура становништва Општине Житорађа																			
Узрасни ранг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-више	Непознато	Укупно
Број	894	1051	1050	1040	1071	1188	1096	1086	1018	1186	1236	965	1132	1506	1176	702	402	208	18207
%	4,91%	5,77%	5,77%	5,71%	5,88%	6,52%	6,01%	5,96%	5,59%	6,51%	6,78%	5,30%	6,21%	8,27%	6,45%	3,85%	2,20%	1,14%	100,00%

Према последњим објављеним подацима у Завода за статистику у Општинском годишњаку за 2010. годину, број умрлих је 700.

Кретање броја становника за Општину Житорађа			
Година	1991.	2002.	2011.
Број становника	19.545	18.207	16.577

Према подацима РЗС по попису 2011. на основу првих објављених резултата, у општини Житорађа има 16.272.становника односно 1.935 становника мање него по попису из 2002 године.Из овог податка се јасно види да је настављен тренд смећења броја становника а и сама стопа природног прираштаја је -4,9 што додатно указује на изузетно драматичну ситуацију у општини Житорађа.

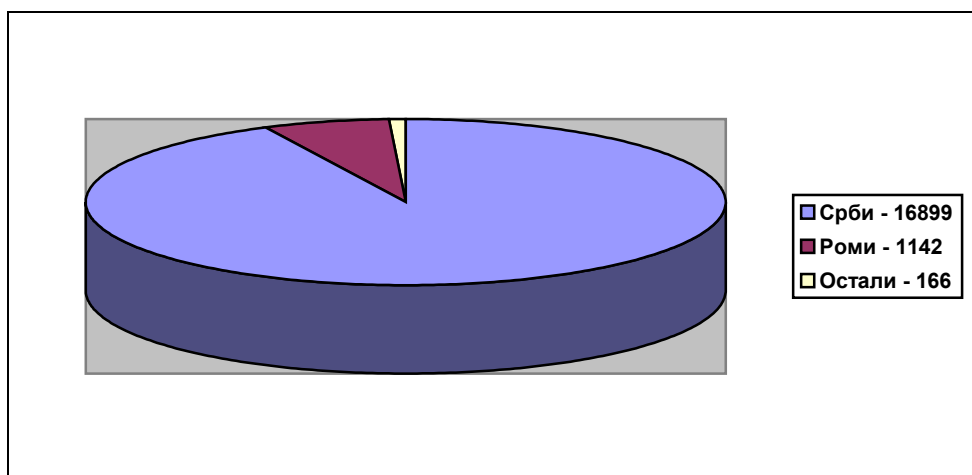
Просечна старост износи 41,72 године

3.1 Етничка структура становништва

Према попису из 2002. године на територији општине Житорађа живи 18207 становника различите етничке припадности са домонантним српским становништво. Друга по броју је Ромска етничка заједница која представља 6.27% популације. Остале етничке заједнице су мање заступљене.

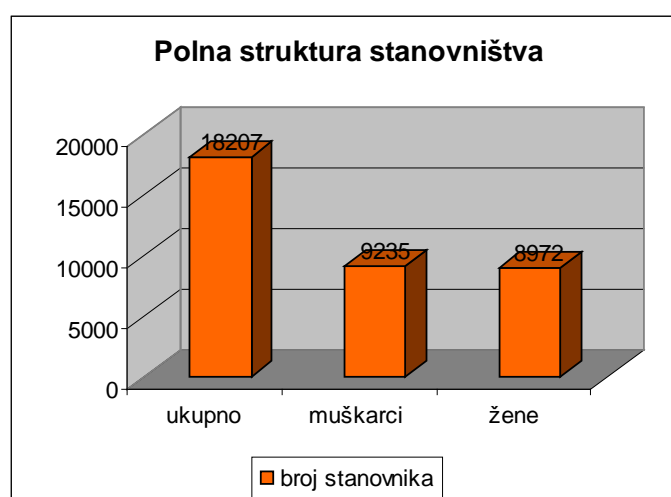
Укупно	18207	100%
Срби	16899	92.8%
Роми	1142	6.27%
Црногорци	6	0.03%
Југословени	6	0.03%
Бугари	4	0.03%

Горанци	1	0.0055%
Мађари	1	0.0055%
Македонци	12	0.066%
Муслимани	1	0.0055%
Руси	1	0.0055%
Украинци	1	0.0055%
Хрвати	2	0.011%
Остали	131	0.72%

Слика 3. Етничка структура становништва

3.2 . Полна структура становништва

У општини Житорађа живи 9.235 мушкараца и 8.972 жене.

Према подацима Завода за статистику, од укупног броја становника општине ожењених мушкараца је 5.303 а удатих жена 5.357

Табела 5. Витални догађаји

	2002	2003	2004
Новорођени	162	191	181
Умрли	268	294	307
Природни прираштај	- 106	- 152	-126
Укупно повећање / смањење	-1 016		
Стопа раста броја становника	-4.9		

Пољопривредно становништво:

Укупан број 3.099

Активних пољопривредника: 2.040 од тог броја индивидуални пољопривредници укупно 1.977 (од овог броја 877 су жене).

4. ЗАПОСЛЕНОСТ/НЕЗАПОСЛЕНОСТ

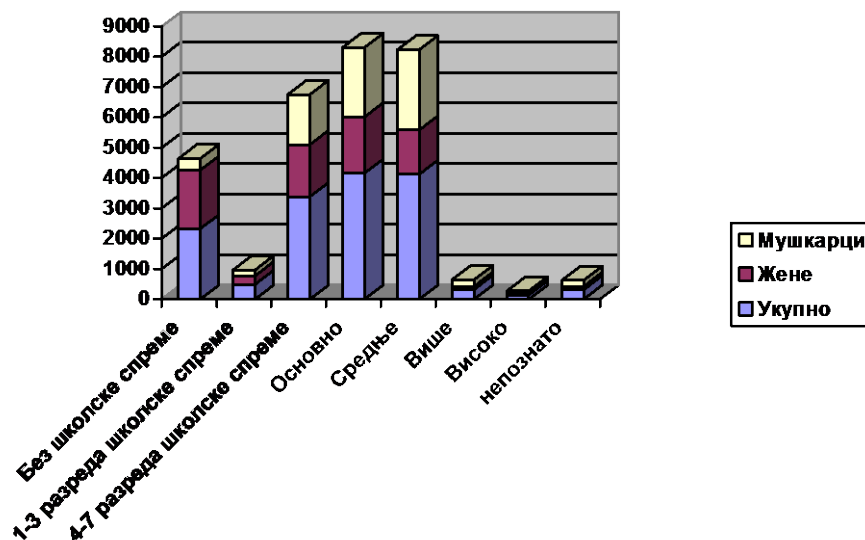
4.1.ЗАПОСЛЕНОСТ

4.1.1. Образовна структура радно активног становништва

Образовна структура становништва је од изузетног значаја за економски развој и запошљавање. Подаци којима се располаже проистичу из пописа становништва 2002. и они показују да 30% становништва општине Житорађа преко 15 година старости има средњу, вишу и високу школу. Број становника са средњом и високом школом је порастао у 2002. у односу на 1991. када је обављен претходни попис.

	Укупно	Без школске спреме	1-3 разреда школске спреме	4-7 разреда школске спреме	Основно	Средње	Више	Високо	непознато
Укупно	15202	2316	484	3375	4151	4116	321	138	311
Жене	7515	1934	283	1724	1860	1468	106	40	110

Табела 6. Образовна структура радно активног становништва преко 15 година старости

C

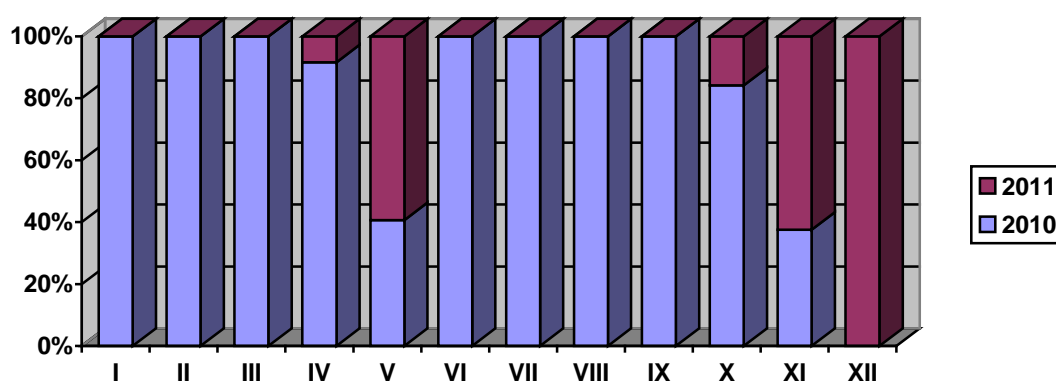
Слика 5: Графички приказ становништва према образовању

4.1.2. Пријављене потребе за радницима у периоду 2010 и 2011 године

Економска криза као највећи разлог смањења запошљености као и недовољна развијеност привреде на територији општине Житорађа очитав се и у тренду смањења потреба за радно активним становништвом. Из табеле 11 јасно се види да је 2010 године исказана потреба за 2,5 пута већим бројем радника него 2011 године, као и да је интересовање за запошљавање било у свим месецима током 2010 године. У 2011 години једине исказане потребе преко НСЗ-а су спровођење јавних радова као мере Министарства економије и регионалног развоја где је запошљено 98% исказаних потреба у 2011. години

ГОДИНА	УКУПНО	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2010	165	4	2	12	11	37	73	1	3	3	16	3	0
2011	64	0	0	0	1	54	0	0	0	0	3	5	1

Табела 7. Пријављене потребе у периоду 2010-2011 година

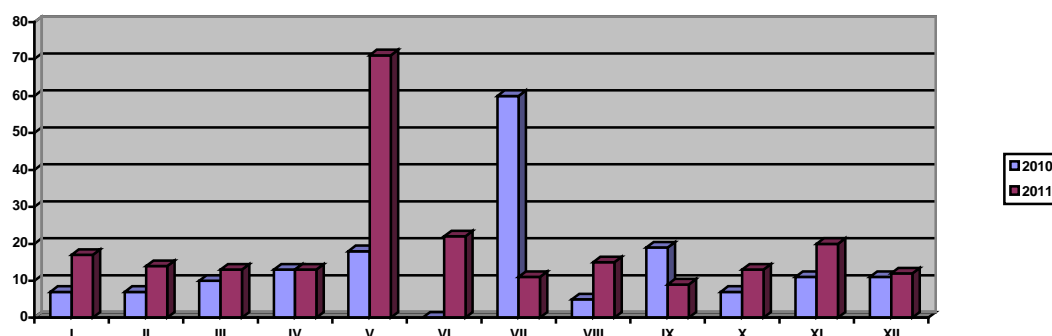
Слика 6. Упоредни приказ исказаних потреба за радницима у 2010 и 2011 години

4.1.3. Запослени са евиденције у периоду 2010-2011 година

Као позитиван резултат активних мера запошљавања Националне службе као и локалне самоуправе може се приметити и упоређујући податке о запошљавању са тржишта рада у 2010 и 2011 години. Гледајући ове податке може се приметити да је број запослених са евиденције рада у 2011 години порастао за 62 радника што чини повећање од 36% у односу на 2010 годину што је на нивоу републичког просека .

ГОДИНА	УКУПНО	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2010	168	7	7	10	13	18	0	60	5	19	7	11	11
2011	230	17	14	13	13	71	22	11	15	9	13	20	12

Табела 8. Запослени са евиденције рада у 2010 и 2011 години

Слика 7. Упоредни преглед запошљавања са евиденције у 2010 и 2011 години

4.2. НЕЗАПОСЛЕНОСТ

4.2.1. Кретање незапослености у периоду 2007. – 2010. година

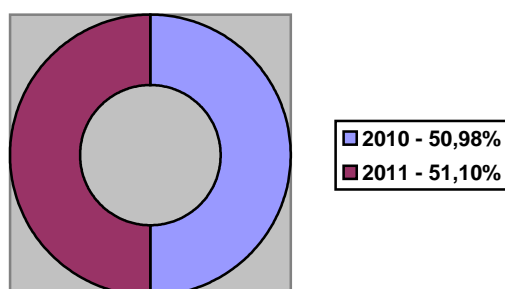
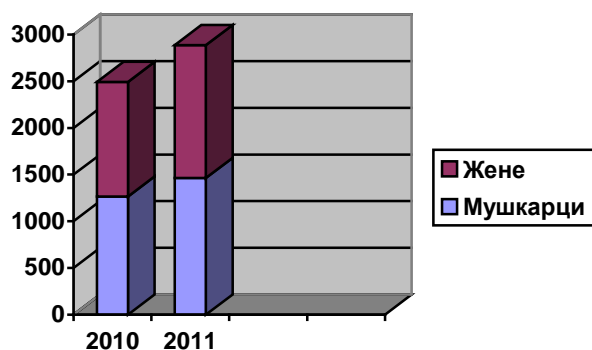
У периоду 2007. - 2010. године остварена макроекономска стабилност и повољна макроекономска ситуација, утицале су на појаву позитивних трендова на тржишту рада, али проблеми у области запошљавања као што су недостатак послова као последица недовољне привредне активности и ниска запосленост у формалној економији и даље су присутни. Од четвртог квартала 2008. године, као последица утицаја светске економске кризе, долази до погоршања показатеља на тржишту рада. Тржиште рада и даље има исте карактеристике у смислу високе незапослености, ниског учешћа запослености у приватном сектору, ниске мобилности радне снаге. Поред тога незапосленост у општини Житорађа има дугорочни, структурни и транзициони карактер.

Табела 9.				
Незапослена лица у периоду 2010 и 2011 године				
Година	Свега	Жене	Жене %	Стопа незапослености
2010.	2.493	1.227	49,21%	50,98%
2011	2.887	1.422	49,25%	51,10%
XII2010/XII2011-индекс односа	117,98			

Стопа незапослености се у 2011. години повећала се незнатно у односу на 2010. годину и ако је повећан број лица која траже запошљење-незапошљених лица за 17,98% или око 440 лица

Уочавају се позитивни трендови и у кретању стопе незапослености која после периода стагнације почиње да опада да би под утицајем светске економске кризе поново почела да расте.

У периоду од 2007. - 2011. године у општини Житорађа није дошло до знатнијег померања у структури незапослености. Процентуално у укупној незапослености веће је учешће мушкараца.

Слика 8: Графички приказ незапослености и стопе незапослености

Опште карактеристике тржишта рада у периоду 2007.-2011. године су неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених и велики прилив вишка запослених из предузећа која се реструктурирају и приватизују, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих, велике разлике између регионалних тржишта рада и ниска мобилност радне снаге, велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама, као и велики број ангажованих у сивој економији.

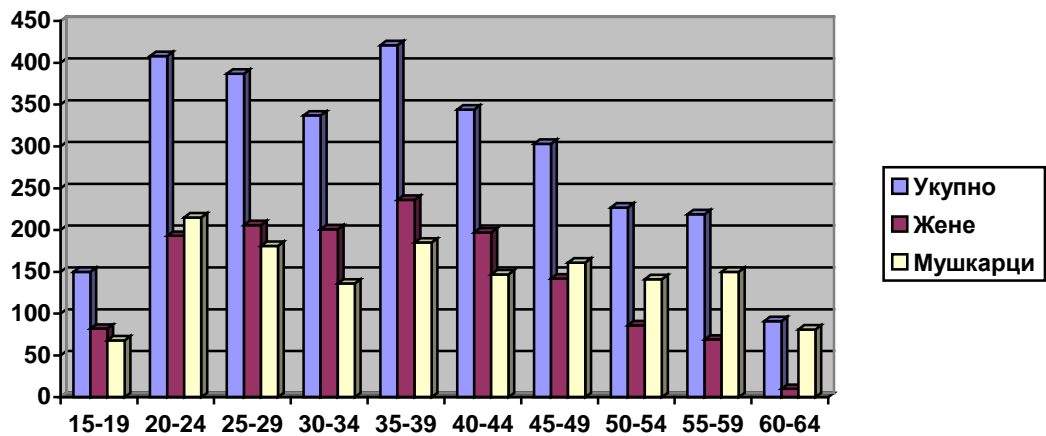
4.2.2. Старосна и полна структура незапослених

Посматрано према старости највише је незапослених лица између 35-39 година 14,58% као и између 20-24 година 14,4% ,затим следе 25-29 година старости и то 13,4%, учешће лица између 30-34 година износи 13%, док је најмање незапослених лица старости од 60-64 година са учешћем од 3,1% у укупној незапослености, што се може видети у табели 7.

Табела 10.

		Незапосленост према старости и полу										
		Укупно	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
Општина	Укупно	2887	150	408	387	337	421	344	303	227	219	91
Бор	Жена	1442	82	193	206	201	236	197	142	86	69	10

Из приложене табеле7. уочава се да је највише лица старости између 25 и 29, као и 35 и 39 година и 20 и 24 година.

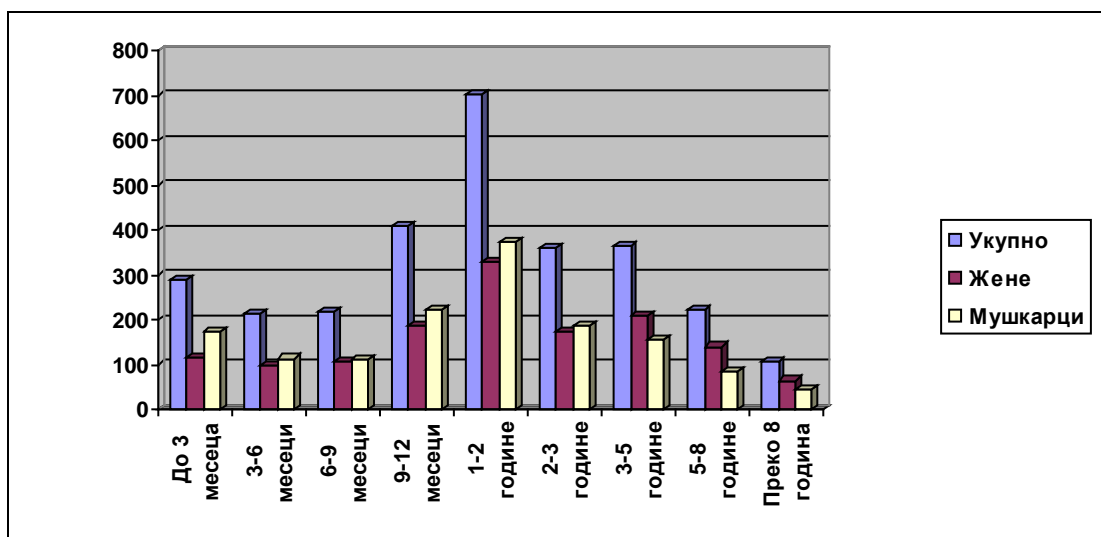
Слика 9.Старосна и полна структура незапослених децембар 2011

4.2.3. Структура незапослених лица према дужини чекања на запослење

Највеће учешће у регистрованој незапослености према дужини чекања на запослење имају лица која чекају до 1 године, затим следе она која чекају од 1-2 година, 2-3 године, 3-5 година као и лица која чекају на запошљење мање од 3 месеца. Што се тиче дугорочно незапослених лица карактеристично је да је у општини Житорађа тај број нарастао од априла месеца са 49,89% (што је било у рангу најбољих општина у Србији) на 60,86 % на крају 2011 (што је близу просека за Републику Србију). Оно што је карактеристично је даје просек незапошљених на 1000 становника 141 а да људи који први пут траже запошљење 1246 незапошљених.

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПРЕМА ТРАЈАЊУ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ПОЛУ									
Чекање	До 3 месеца	3-6 месеци	6-9 месеци	9-12 месеци	1-2 године	2-3 године	3-5 године	5-8 године	Преко 8 година
Укупно	290	212	219	409	701	361	364	224	107
Жене	117	99	107	185	327	173	210	140	64

Табела11. Структура незапослених лица према дужини чекања на запослење

Слика 10: Структура незапослених према дужини чекања децембар 2011

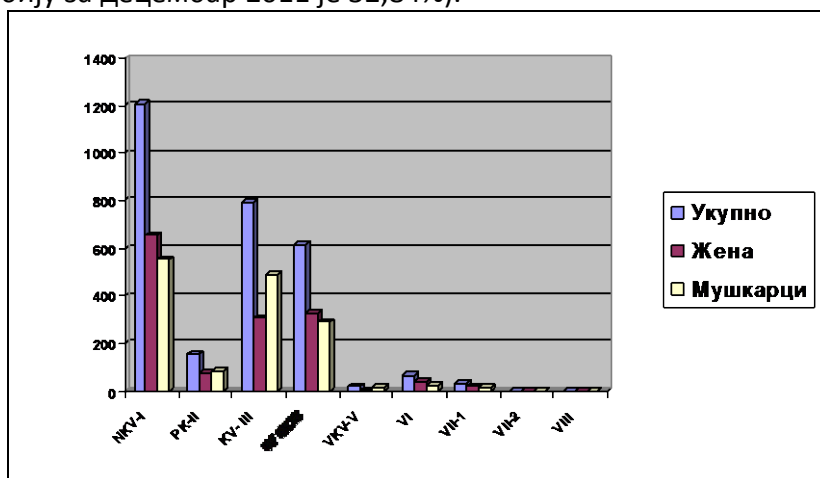
Табела 11.

Структура незапослених према квалификацијама и полу										
	Укупно	NKV-I	PK-II	KV- III	IV CCC	VKV-V	VI	VII-1	VII-2	VIII
Укупно	2887	1207	156	793	617	18	64	32	0	0
Жена	1442	655	72	305	329	2	41	18	0	0

4.2.4. Квалификациона и полна структура незапослених

Структура незапослених лица према квалификацијама није се значајније мењала. Највећи број незапослених је неквалификованих лица, затим лица у IV степену стручне спреме, са III, II, VII, VI CCC. Највеће је учешће жена које немају квалификацију и то око 80% од укупно неквалификованих лица.

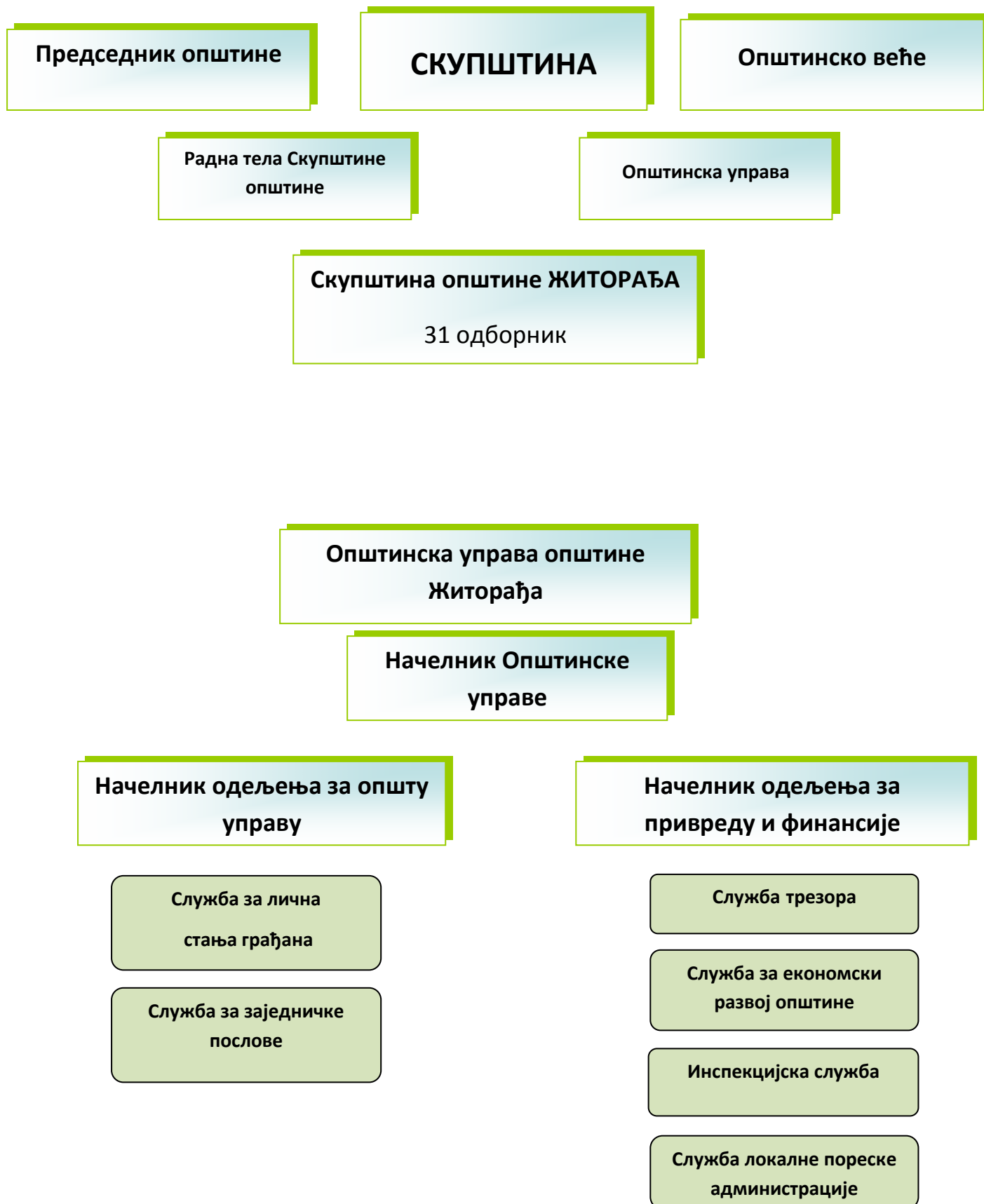
Што се тиче односа стручне и нестручне снаге нема значајнијих промена у односу на предходни месец, и даље је тај однос јако неповољан у Општини Житорађа и износи 47,21%, што је далеко изнад републичког просека (процент нестручне радне снаге за Р. Србију за децембар 2011 је 32,84%).

Слика 11: Преглед незапослених по квалификацијама и полу децембар 2011

5.ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА ОПШТИНЕ ЖИТОРАЂА

Поглавље 2

Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у општини Житорађа

Ратна збивања на просторима бивше Југославије и њихове последице, пре свега у виду избеглица и расељених лица, нису мимоишле ни нашу општину. Средином 1992.године, након почетка сукоба у Босни и Херцеговини са приливом избеглица формиран је колективни центар у насељу Доње Црнатово у оквиру Основне Школе „Топлички хероји“ који примио је око 250 лица. Након „Олује „ у Хрватској нови талас избеглих лица је пристигао у општину Житорађа када је смештено додатних 153 лица у колективном центру и приватном смештају.

Године 1999 ,након престанка ратних дејстава на подручју Косова и Метохије дошло је до новог таласа овог пута расељених лица. У првом налету на територији општине Житорађа слило се око 2500 интерно расељених лица која су збринута у већини случајева у приватном смештају на територији Општине.

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

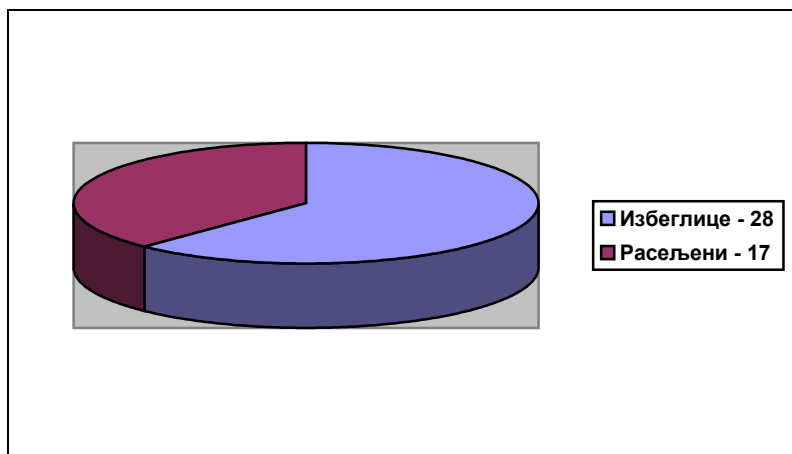
У овом тренутку на територији општине Житорађа живи 28 избегле породице са укупним бројем чланова од 72. Од овог броја 25 породице је из Хрватске док су три породице из Босне и Херцеговине. Највећи број ових избеглих лица смештен је у приватном смештају. Наравно егзистенцијално питање се није пуно променило од њиховог доласка обзиром да још увек нису решили своја питања становања и запошљавања тако да још увек представљају угрожену категорију становништва на територији Општине.

Статус интерно расељених лица је много теже утврдити јер никада није рађен свеобухватан попис ове категорије становништва. На основу података Комесаријата за избеглице и локалног Повереништва број ИРЛ-а на територији је око 17 породица са укупно 36 члана.

Што се тиче полне структуре Избеглих и ИРЛ лица она отприлике одговара домицилном становништву а то је 51 % мушкараца и 49 % жена.

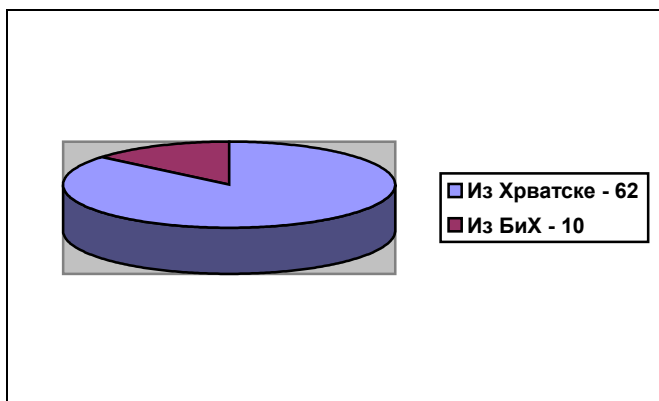
Ред. број	Број породица	Избеглице	Расељена лица
1	45	28	17

Табела 1. Број породица по статусу

Табела 2. Избеглице по држави порекла

држава порекла	број избеглица	%
Хрватска	62	86,12
Б и Х	10	13,88
укупно	72	100,00

Проблемима избеглих и интерно расељених лица општине Житорађа бави се Повереништво за избеглице општине Житорађа.

На територији општине Житорађа постоје и удружења која се баве питањима и проблемима избеглих и ИРЛ лица

ПОГЛАВЉЕ 3

Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења је обухватила четири врсте квалитативних анализа:

- *Анализу или Преглед документације о ширем радном окружењу,*
- *Анализу стања (SWOT),*
- *Анализу заинтересованих страна и*
- *Анализу проблема.*

Анализа или **Преглед документације** о ширем радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докуманата релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, стратешка документа Општине Житорађа и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у Општини.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2005-2010;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја пољопривреде;
- Стратегија развоја социјалне заштите;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама⁴. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, али он још није усвојен.

Локалних стратешких документа од значајна за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини нема, осим акционог плана за младе који не препознаје младе из ове популације, већ установљава потпуно друге критеријуме за груписање.

У локалном документу избегла и ИР лица су поменута као посебно осетљива друштвена група, али нису препозната као приоритетно угрожена, јер се број лица са формалним статусом избеглице стално смањује због регулисања држављанства и добијања личне карте, па су ова лица по стицању личне карте равноправна са домицилним становништвом у коришћењу свих облика помоћи и подршке. Проблеми и потребе избеглих и ИР лица се не посматрају изоловано од осталих угрожених група.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, представља документ који се специфично бави интеграцијом ове популације у локалну заједницу.

Значајнијих програма и пројеката за помоћ избеглим и интерно расељеним лицима на територији општине Житорађа није било изузев помоћи породицама на доходовној основи преко Комесаријата за избеглице Републике Србије као и дељење хуманитарне помоћи преко италијанске хуманитарне организације ИНТЕРСОС. Поред њих присутан је Дански савет за избеглице, који је вршио адаптацију и санирање просторија колективног центра у основној школи у Доњем Црнатову, и који такође годинама пружа бесплатну правну помоћ за избегла и ИРЛ.

Најважнији закључци Анализе документације су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Локална стратешка документа Општине указују на проблем избеглих и интерно-расељених лица у Општини Житорађа као и начин њихове интеграције у локалну заједницу.
- Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани, као и они који су у току, бавили су се решавањем следећих питања: становање, економско оснаживање, лична документација, спајање раздвојених породица и социјално-правна

---

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 18/92; „Службени лист СРЈ“, бр. 42/2002; „Службени гласник РС“, бр. 45/2002

подршка. Ови програми и пројекти дају директиве и за будући рад на унапређењу положаја избеглих и интерно расељених лица.

Анализа стања⁵ у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу. Анализа је урађена коришћењем SWOT технике.

	СНАГЕ	СЛАБОСТИ
УНУТРАШЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Политичка воља локалне власти и подршка општинске управе ❖ Сарадња са свим релевантним институцијама ❖ Искуство у партнерским пројектима ❖ Стручност чланова Савета за миграције у различитим областима од значаја за циљну групу ❖ Повереништво за избеглице, Центар за социјални рад, ❖ Величина и ресурси општине ❖ Географски положај Општине ❖ Постојање земљишта за изградњу ❖ Постојање пољопривредног земљишта ❖ Добра прихваћеност избеглих и ИРЛ у локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> • Ограничена средства локалне самоуправе и отежан приступ финансијским средствима • Недостатак средстава предвиђених за инфраструктурно опремање на локацијама где би се градили објекти намењени овим групама • Недовољна обученост кадрова за неке активности и слаба мотивација, као и оптерећеност институција • Непостојање локалних стратешких докумената • Велики број избеглих и ИРЛ • Недостатак повезаности база података различитих институција • Недовољна информисаност шире локалне јавности о питањима избеглих и ИР лица
	МОГУЋНОСТИ	ПРЕПРЕКЕ
СПОЉАШЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Опредељење средстава у буџету Општине ❖ Интензивирање сарадње са Комесаријатом ❖ Предстојеће усвајање новог Закона о избеглицама ❖ Интензивирање сарадње са потенцијалним донаторима ❖ Процес интеграције са ЕУ ❖ Могућност изградње социјалних станова ❖ Програми Националне службе за запошљавање 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање законске регулативе која ваљано третира питања избеглих и ИР лица • Општа економска криза и незапосленост • Спора имплементација националних стратегија • Недовољан број установа социјалне заштите и пројеката за специфичне групе (стари, инвалиди) • Миграције • Смањење донаторских фондова намењених избеглим и ИР лицима • Питање избеглих и ИР лица није у фокусу шире јавности

Најважнији закључци ове анализе су:

Локална заједница има значајне капацитете за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица.

Главне снаге локалне заједнице релевантне за питања ове популације су:

- политичка воља и подршка општинске структуре власти,
- стратешки приступ развоју Општине у различитим областима и
- стручност и посвећеност чланова Комисије.

⁵ SWOT анализа

У даљем раду требало би **побољшати** следеће капацитете локалне заједнице:

- повезаност између база података различитих институција,
- већу видљивост проблема избегличке и расељеничке популације
- континуирано планирање наменских средстава у буџету локалне самоуправе за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица.

Најзначајније **спољашње могућности**, које из ширег друштвеног окружења делују на питања избеглих и интерно расељених у локлавној средини су:

- политички консензус на националном нивоу за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица,
- активности и програми КИРС-а,
- приступ ИПА фондовима.

Као важне **препреке** из спољашњег окружења које би требало узети у обзир у процесу даљег планирања, идентификоване су следеће:

- светска економска криза
- актуелна законска регулатива која не третира питања избеглих и интерно расељених на одговарајући начин,
- смањење донаторских фондова намењених овим питањима и
- непостојање интерресорног приступа овим питањима на националном нивоу.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Кула, које су диференциране на:

- крајње кориснике/це услуга (различите групе избеглих и интерно расељених лица) и
- кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Житорађа, које су диференциране на:

- крајње кориснике/це услуга (различите групе избеглих и интерно расељених лица) и
- кључне партнере у локалној заједници у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници/це Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и ИРЛ су:

- *Избегла и интерно расељена лица*
- *Избегла и ИРЛ у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање .*

- *Избегла и ИРЛ која живе у сопственим безусловним објектима, а немају средстава за адаптирање објеката чиме би значајно утицали на побољшање квалитета живота .*
- *Избегла и ИРЛ која немају средстава да заврше започету стамбену изградњу – један број породица је започео изградњу објеката који се и данас налазе у некој од фаза изградње.*
- *Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих и ИРЛ - У питању су породице које имају пет и више чланова. Неке од ових породица су до сада биле корисници програма грађевинских грантова и других програма у којима су управо из разлога њихове бројности имали предност. Међутим, још увек постоји значајан број породица које нису решиле своје стамбено и друга питања.*
- *Породице избеглих и ИРЛ чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особа и/или дете са сметњама у развоју.*
- *Самачка старачка домаћинства без прихода или са минималним приходима*
- *Самохрани родитељи у популацији избеглих и ИРЛ – Поред самосталне бриге о деци, суочени су са економским и стамбеним проблемима. У укупном броју доминирају самохране мајке са једним или више деце,*
- *Незапослена, радно способна избегла и ИРЛ – Нема званичне евиденције ових особа, јер Националне служба за запошљавање не води посебну евиденцију . Код незапослених посебно се издвајају незапослена лица старија од 50 година и млађа незапослена лица предузетнички оријентисана*

Општинска управа, обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници.

Повереништво за избеглице, као део Општинске управе врши поверене послове, у оквиру своје основне делатности и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглим и ИРЛ.

Одељење грађевинских и стамбених послова врши послове у оквиру своје основне делатности, као и помоћ у програмима и пројектима директно намењеним стамбеној изградњи за избегла и интерно расељена лица.

Кључни партнери локалној заједници су:

- **Центар за социјални рад општине Житорађа** у оквиру својих надлежности прописаних законом обавља одређене активности и пружа услуге из области социјалне заштите. Према позитивним прописима право на материјално обезбеђење породице могу да остваре породице у којима најмање један члан породице има важећу личну карту са пребивалиштем у општини Житорађа. Расељена лица су по природи ствари држављани Србије и на њих се примењују прописи као и на домицилно становништво.
- **Црвени Крст** - кроз своју основну социјално-хуманитарну делатност

- **Национална служба за запошљавање** – кроз националне програме самозапошљавања и запошљавања, даје одређене приоритете и избеглим и ИРЛ.
- **Образовне институције** (основне и средње). - укључују у образовни систем избегле и ИРЛ под једнаким условима као и за све друге ученике.
- **Здравствене институције** – Дом здравља пружа здравствене услуге из свог домена рада.
- **КИРС** (Комесаријат за избеглице Републике Србије), - обавља координацију различитих програма за избегле и интерно расељене, преко повереника и кроз сарадњу са локалном заједницом.
- **Међународне и домаће НВО** – УНХЦР, Интерсос, ИОМ, Дански Савет, Друштво за мир, развој и екологију, Солидарност, Српски демократски форум, Новосадски хуманитарни центар, Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију, Фондација Дивац, Нови мостови и друге, чија се активност огледа у имплементацији донаторских програма у области становања, доходних делатности и правне помоћи.
- **Министарство рада и социјалне политике**- кроз систем социјалне заштите обезбеђује остваривање свих законом предвиђених права у овој области за интерно расељена и избегла лица.

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у Општини:

- **Нерешено стамбено питање.** Овај проблем имају избегла и ИРЛ која станују у приватном смештају (проблеми плаћања закупа и режијских трошкова) и лица која живе у сопственим објектима (неусловни објекти, недовршени објекти или мали стамбени простор).
- **Недостатак материјалних средстава.** Изражен је у већем делу избегличке и расељеничке популације а посебно код старачких домаћинстава, самохраних родитеља, породица чији су члан/ови ОСИ, хронично болесне особе и/или деца са сметњама у развоју, која условљава и немогућност квалитетне здравствене заштите и неге.
- **Проблеми правне природе.** Тешкоће око прибављања различитих докумената из државе порекла, права из пензијског и инвалидског осигурања у држави порекла, проблеми лица која нису била на регистрацији 2004./2005. године и тиме изгубила избеглички статус па регулисање докумената у Републици Србији изискује велике трошкове, а не могу остварити ни здравствено осигурање.
- **Отежано располагање сопственом имовином у земљама и/или местима порекла.** Овај проблем се манифестује на локалном нивоу, али његово решавање је везано за националне институције и сарадњу Србије са бившим републикама .
- **Незапосленост.** Генерално висока стопа незапослености у локалној заједници и недостатак радних места, условљавају незапосленост и избеглих и ИРЛ. Један део избеглих и ИРЛ се бави привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији.

Општи закључци анализе – Спорна питања

- Локална заједница и локална самоуправа имају различите капацитете за бављење унапређењем положаја избеглих и интерно расељених лица, као што су: људски ресурси, одговарајућа развојна документа и стратешки приступ развоју општине и града и институционализоване организационе целине општинске и градске управе, и различите механизме за подстицање развоја.
Потребно је ове већ постојеће механизме и структуре и њихове активности повезати са унапређењем положаја избеглих и интерно расељених.
- Избегла и ИРЛ су врло хетерогена група са разноврсним потребама.
Неопходно је да се издвоје приоритети на које ће овај локални план покушати да одговори, као и да се подстиче активизам и конструктивна сарадња самих корисничких група у процесу реализације Плана.
- Озбиљност и обим проблема са којима се суочава популација избеглих и интерно расељених намеће плански и фазни приступ њиховом решавању. Ово се нарочито односи на проблем становања који захтева значајне ресурсе.
Неопходно је планирати решавање ових проблема кроз потпуну усклађеност програмских и финансијских аспеката плана и уз систематско издвајање дела средстава из локалног буџета и планирање начина за прикупљање средстава кроз различите нове пројекте или привлачење већ постојећих донаторских и кредиторских пројеката.

ПОГЛАВЉЕ 4.

Приоритетне циљне групе

Критеријуми за избор приоритетних група оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и ИР лица у Општини Житорађа су следећи:

- Стамбена и егзистецијална угроженост циљне групе;
- Бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- Хитност решавања проблема;
- Досадашњи ниво обухвата лица и група организованом друштвеном подршком;
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Приоритетне групе у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Општини Житорађа су:

1. Корисници смештаја у нерегистрованом колективном центру, као и корисници смештаја у регистрованом колективном центру.
2. Избегла и ИРЛ која немају трајно решено стамбено питање, а који живе у приватном смештају или у сопственим недовршеним или неусловним објектима.

Најугроженија избегла и ИРЛ у оквиру претходних приоритета :

- Породице чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особе и/или деца са сметњама у развоју;
- Самохрани родитељи без сталних прихода
- Стара лица са недовољном породичном подршком
- Вишечлане и вишегенрацијске породице;

Приоритетни проблеми

- *Нерешено стамбено питање.*
- *Недостатак материјалних средстава.*
- *Здравствени проблеми.*
- *Незапосленост*

ПОГЛАВЉЕ 5.

Општи и специфични циљеви

ОПШТИ ЦИЉ

ПОБОЉШАЊЕ СОЦИЈАЛНО – МАТЕРИЈАЛНОГ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА У ОПШТИНИ ЖИТОРАЂА ПУТЕМ ПРОГРАМА ЗА ТРАЈНО РЕШАВАЊЕ СТАМБЕНОГ ПИТАЊА И ОДРЖИВИХ ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЊИХОВЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ У ЛОКАЛНУ ЗАЈЕДНИЦУ

Специфични циљеви:

Специфични циљ 1: У периоду од 2012. до краја 2015. год. трајно решити стамбено питање за 8 породица избеглих и ИРЛ подстанара, откупом 8 одговарајућих домаћинства са окућницом;

У току 2012. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

У току 2013. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

У току 2014. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

У току 2015. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

Специфични циљ 2: У периоду од 2012. до 2015. год. трајно решити стамбено питање за најмање 12 породица избеглих и ИРЛ, који имају започет, недовршен стамбени објекат, доделом пакета грађевинског материјала.

- у 2012. год. за најмање 3 породица

- у 2013. год. за најмање 3 породица

- у 2014. год. за најмање 3 породица

- у 2015. год. за најмање 3 породица

Специфични циљ 3: У периоду од 2013. до 2015. год. обезбедити 8 стамбених јединица ,за 8 породица из нерегистрованих колективних центара и приватног смештаја, за становање у социјално заштићеним условима.

Специфични циљ 4: У периоду од 2013. до 2015. године у сарадњи са НСЗ, Саветом за запошљавање Општине Житорађа, невладиним организацијама, укључити и ИРЛ у актуелне програме преквалификације, доквалификације и тиме им побољшати могућности за запошљавање.

Поглавље 6.

Специфични циљеви

Специфични циљ 1 : У периоду од 2012. до краја 2015. год. Обезбедити подршку за откуп 8 одговарајућих домаћинстава са окућницом за породице избеглих и ИРЛ подстанара,

У току 2012. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице; У току 2013. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;
У току 2014. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице; У току 2015. год. – 2 домаћинства са окућницом за 2 породице;

Активност	Период реализације (од - до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоуправе	Остали извори		
1.1. Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	Трећи и четврти квартал 2012.	одобрена средства	потписан уговор са Општином	4000€	40000€	Комисија, Служба економског развоја ОУ Житорађа	Комесаријат, НВО и други донатори
1.2. Формирање комисије и израда услова за избор кандидата	Трећи и четврти квартал 2012.	формирана комисија и сачињени критеријуми	решење о формирању комисије и конкурсна документација са критеријумима			Комисија, Савет, Комесаријат	ИНТЕРСОС
1.3. Обилазак објеката намењених за куповину и откуп	2012-2015	посећени објекти	записник са лица места			Комисија	Комесаријат, НВО и други донатори
1.4. Разматрање захтева и доношење одлуке о избору корисника	2012-2015	извршен избор корисника	записник и одлука			Комисија и Савет	Комесаријат, НВО и други донатори
1.5 Спровођење јавне набавке за откуп кућа	2012-2015	спроведена јавна набавка за откуп кућа	записник, одлука			Комисија и наручилац, Општина Житорађа	Комесаријат, НВО и други донатори
1.6 Закључивање уговора о куповини	2012-2015	закључени уговори	потписани уговори			Корисник и други потписник уговора	Комесаријат, НВО и други донатори
1.7 Додела кућа	2012-2015	Додељене куће	записник			Комисија и испоручилац	Комесаријат, НВО и други донатори

Специфични циљ 2: У периоду 2012-2015 год. додела грађевинског материјала за извођење радова на започетим, недовршеним стамбеним објектима за најмање 12 породица							
Активност	Период реализације (од - до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоуправе	Остали извори		
2.1. Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	Први и други квартал 2013.	одобрена средства	потписан уговор са Општином	2.500 €	28.000 €	Председник општине, Повереник за избеглице, служба ЛЕР-а ОУ Житорађа	Комесаријат, НВО и други донатори
2.2. Формирање комисије и израда услова и критеријума за расподелу грађ. материјала	трећи квартал 2013.	формирана комисија и сачињени критеријуми	решење о формирању комисије и конкурсна документација са критеријумима			Комисија, Савет, Комесаријат	Донатор
2.3. Расписивање конкурса и прикупљање пријава	четврти квартал 2013.	расписан конкурс и прикупљене пријаве	позив за учешће на конкурс и предате пријаве			Комисија,	
2.4. Обилазак објеката подносилаца захтева	2012-2015	посећени објекти	записник са лица места			Комисија	
2.5. Разматрање захтева и доношење одлуке о избору корисника	2012-2015	извршен избор корисника	записник и одлука			Комисија и Савет	
2.6. Спровођење јавне набавке за испоруку грађевинског материјала	2012-2015	спроведена јавна набавка и одређен испоручилац грађ. материјала	записник, одлука			Комисија и наручилац	
2.7. Закључивање уговора о додели грађ. материјала	2012-2015	закључени уговори	потписани уговори			Корисник и други потписник уговора	
2.8. Испорука материјала и контрола градње по уговору	2012-2015	испоручен грађевински материјал	записник			Комисија и испоручилац	

Специфични циљ 3: У периоду од 2012. до 2015. год. обезбедити 8 стамбених јединица за 8 породица избеглих и ИРЛ за становање у социјално-заштићеним условима;

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. сам. самоуп.	Остали извори		
3. 1. Избор локације, инфраструктурно опремање и издавање обезбеђивање грађевинске документације	Четврти квартал 2012-2013	Одабрана одгоравајућа локација и опремљена потребном инфраструктуром.	Површина локације Ниво опремљености инфраструктуром	17.000 ЕУР		Општина, особа овлашћена од стране председника	Дирекција за изградњу
3. 2. Обезбеђивање финансијских средстава за изградњу	2013	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених средстава		149500 ЕУР	Општина, особа овлашћена од стране председника	Комесаријат, УНХЦР и донатори
3. 3. Израда тендера и спровођење процедуре избора извођача	2013-2014	Сprovedена тендерска процедура и изабран извођач радова	Број кандидата пријављених на тендер, Квалитет пријава на тендеру			служба за јавне набавке	
3. 4. Изградња станова	2014	Изграђено 10 станова	Број и структура изграђених станова			Извођач радова	
3. 5. Формирање Комисије за расподелу и израда критеријума расподеле станова	2014-2015	Формирана комисија, Израђени критеријуми расподеле станова	Број чланова Комисије, Структура Комисије, број и врста критеријума		-	Веће општине	-

Специфични циљ 4: У периоду од 2013. до 2015. године у сарадњи са НСЗ, Саветом за запошљавање Општине Житорађа, невладиним организацијама, укључити и ИРЛ у актуелне програме преквалификације, доквалификације и тиме им побољшати могућности за запошљавање.

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. сам.	Остали извори		
4.1. Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	2013-2015	Преквалификација, доквалификација		2.500€	12.000€	Председник општине, Повереник за избеглице, Служба ЛЕР-а ОУ Житорађа	Комесаријат, НВО и други донатори Савет за запошљавање, покрајински секретаријат, Национална служба за запошљавање

ЗАЈЕДНИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Активност	Период реализације (од - до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоуправе	Остали извори		
Медијско информисање о програмима 1.2. 3 и 4	Континуирано, у току трајања ових програма	Локална јавност информисана о реализацији програма 1, 2, 3. и 4	Број и врста медијских информација, број медијских наступа представника општине на ову тему			медији	Комисије за расподелу, Пресседник Савета, општинско веће
Мониторинг (праћење) реализације програма 1,2,3 и 4	Континуирано у току трајања ових програма	Прикупљање информације о процесима примене програма 1. 2. 3 и 4	Број и врста прикупљених информација, број и врста евентуалних корективних мера			Савет за миграције	
Оцењивање успешности (евалуација) реализације програма 1,2,3 и 4	На крају сваке године примене (годишња) и на крају примене ЛАП-а (финална)	Оцењена успешност примене сваког од програма	Ниво остварености резултата у односу на постављене циљеве, број и врста евалуационих извештаја			Савет за миграције	

ПОГЛАВЉЕ 7

Ресурси/буџет

Процењује се да ће за реализацију Локалног плана у периоду 2012-2015. год. бити укупно потребно **255.000,00 ЕУР-а**, а из локалног буџета биће потребно издвојити око **25.500,00 ЕУР-а**, што представља **10 %** укупне вредности реализације Плана у овом периоду. Осталих **90,00%** средстава је планирано да се обезбеди из донаторских средстава и других извора. Локални план, као свој саставни део има планиране аранжмане за имплементацију и за праћење(мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију) активности.

Уколико се буду развијали програми социјалног становања и социјалног становања под заштићеним условима, локална самоуправа ће поред већ наведених средстава из локалног буџета, обезбедити и опремљено грађевинско земљиште за ове програме.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

ПОГЛАВЉЕ 8.

Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛАП у општини Житорађа обухватају **локалне структуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) **Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а и**
- 2) **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања, представљаће *чланови Комисије за миграције општине Житорађа* који су учествовали у изради плана и евентуално додати чланова из реда кључних актера у локалној заједници, укључујући и кориснике овог план. Комисија за миграције општине Житорађа ће, као део свог будућег рада, направити *План управљања применом ЛАП-а*

Комисија, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настају као резултат операционализације ЛАП-а;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;

- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној заједници.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација појединих пројеката у оквиру ЛАП-а, као и Локалног акционог плана у целини :
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним акционим планом;
- Редовно достављање извештаја Председнику Комисије за миграције о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2012. год. припремаће Комисија за миграције општине Житорађа уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Локални савет ће формирати и одговарајуће радна тела.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 9.

Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације)** ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2012-2015. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Већу општине Житорађа. Финална евалуација обавиће се на крају 2015. године.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:
  - Број нових програма за избегла и ИРЛ;
  - Обухват избеглих и ИРЛ новим програмима;
  - Структура корисника/ца програма;
  - Ниво укључености различитих актера у подршку програмима намењених избеглим и ИРЛ у локалној заједници;
  - Обим финансијских средстава издвојених за програме намењене избеглим и ИРЛ;
  - Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

- **Методе и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештавање и слично.

Комисија за миграције ће формирати радно тело које ће бити одговорно за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Радно тело ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног акционог плана.